

BREKKE GÅRD

RESTAURERING AV SAL OG EKSTERIØR

Undersøkelse og rapport av Bente Bjerknæs og Ragnar Kristensen, Yttersø gård mars 2011

Forsidebilde: Rester av marmorering på brannmur 1.etg.

INNHold:

Innledning	2
Historien	3
Hovedbygningens eksteriør	3
Planløsning og interiør	4
Interiørdetaljer	4
Interiør arbeidsbeskrivelse.....	5
Snekkerarbeide	7
Salensinteriørperioder.....	8
Rekonstruksjon 1830.....	9
Rekonstruksjon 1870.....	10
Eksteriør, fargesetting og tilbakeføring	11
Rekonstruksjoner av fargesetting eksteriør	12
Foto eksteriør	13
Oppmålinger	18
Foto av salen	22
Foto trapperom	33
Fargeundersøkelse av salen	34
Fargeundersøkelse av eksteriør	56

INNLEDNING

Undertegnede ble engasjert til å undersøke eksteriøret og interiøret i salen på hovedbygningen, Brekke gård, Brekkestien 1 i Våle på nyåret 2011. Undersøkelsen skal være underlag for å restaurere eksteriør og sal til historiske perioder. Eier har selv utført omfattende undersøkelser i bygningen og har bidratt med innspill til vårt arbeid. Vi takker for innspill, rettelser, debatt og påpekninger.

Etter vår oppfatning har hovedbygningen meget høy verneverdi. Spesielt gjelder det salen i annen etasje som er usedvanlig intakt og i stor grad godt bevart.

Materialet som er undersøkt er nedtatte og lagrede utvendige bygningsdeler, fasadeelementer på nord og vestvegg samt salen slik den fremstår i dag.

Undersøkelsene har bestått i å måle opp salen, avtegne bygningsdeler og detaljer både i salen og utvendig samt å fargeundersøke disse. Fargeundersøkelsene er i hovedsak utført med skalpell og Duxola og i noen grad ved tørr adskillelse av sjikt ved hjelp av skalpell.

Resultatene er avlest mot NCS fargesystem og skjematiskert. Alle resultater er inkludert i denne rapporten med våre kommentarer og tolkninger. I tillegg har vi foreslått noen sammensetninger av tradisjonelle pigmenter.

Som underlag for tolkingene har vi satt oss grovt inn i gårdens historie slik den fremkommer i bygdeboken og i en minneberetning skrevet av Arnt Brekke i 1981. Resultatet gjengis i denne rapporten. Bente Bjerknæs og Ragnar Kristensen har utført undersøkelsen. Tegninger og foto er utført av Ragnar Kristensen (@).

Selv om mye er dokumentert her, vil det erfaringsmessig vise seg nye problemstillinger og funn i løpet av en restaureringsprosess. Våre oppfatninger og forslag her bør derfor følges opp av en kritisk evaluering og oppmerksomhet på utførelse.

Bente Bjerknæs / Ragnar Kristensen, Larvik 28 mars 2011

HISTORIEN

Brekke (også Vestre Brekke) gård i Våle karakteriseres i dag av en solvendt beliggenhet i skrånende terreng mot syd. Gårdsbebyggelsen består av en stor toetasjes hovedbygning, en noe ombygget frittliggende uthusfløy mot sydvest og et stabbur beliggende på hovedbygningens bakside. Bebyggelsen kommanderer mot syd et lavereliggende terreng preget av bakker. Baksiden nordover er preget av tettere granskog. Adkomsten er fra nord og vest og sneier tunets nordvestre hjørne.

I første halvdel av 1600-tallet var Brekke en del av større adelige godssamlinger, men gikk over til tønsbergborgere i annen halvdel av 1600-årene og fra 1723 til bondeslekt. Fra 1723 og frem til 1873 - gjennom 150 år - tilhørte gården samme familie. Fra 1873 til i dag har gården hatt skiftende eierrekker.

Hovedbygningen oppgis i bygdeboken å være satt opp rundt 1820. Sidebygningen omtales som gammel, men stabburet er ikke nevnt. Etter opplysningene i bygdeboken å dømme er det sannsynlig at hovedbygningen ble satt opp av eier Jacob Hansen (bruker 1810-58). Det fremkommer av bygdeboken at Jacob Hansen hadde en god økonomi og ved hans død i 1858 ble gården overdratt til sønnen Jørgen for en takstsum av 4000 spd og i tillegg arvet sønnen 2500 spd.

Eier/brukerskiftene etter 1800 var som følger:

Hans Jørgensen 1767 til 1822

Jacob Hansen 1810 til 1858

Jørgen Jacobsen 1858 til 1873

Hans Hansen 1873 til 1876

Kristoffer Mathiassen Hauge 1884 til 1894

Johan Pedersen 1894 til 1915

Lars Brekke 1919 til ?

Eierskiftene forteller om en stabil lang periode frem til 1858, under eier Jacob Hansen som vi formoder er byggherren. Deretter er det forholdsvis hyppige eierskifter frem til slutten av århundret. Parallelt skjer det få endringer av eksteriør og salsinteriør innefor denne perioden. Tiden rundt 1900 ser ut til å være utgangspunktet for oppussing i større skala. Endringene er så små at begrepet oppussing er mer dekkende.

Hovedbygningen inneholder med all sannsynlighet en eldre tømmerkjerne. Eier har registrert lafteknuter som innebærer at delen av bygningen som omfattes av salen er en eldre konstruksjon.

HOVEDBYGNINGENS EKSTERIØR

Hovedbygningen fremstår med symmetrisk organisert hovedfasade. Karakteristisk empire hoveddør og portal med sidevinduer til døren. Den klassisistiske portalen er rekonstruert av nåværende eier etter et eldre fotografi (se forsidebilde). Fasaden er enkelt utstyrt med raftepanel og en liten profilert gesimslist mot raftet. Vinduer med åtte ruter i hver ramme og en enkel platteprofilert belistning i to nivåer.

Hoveddøren ble i løpet av 1900-tallets annen halvdel flyttet til sidebygningens nordre gavlvegg og er i dag rekonstruert i ny kopi på hovedhuset. Hoveddøren er tofløyet og har like liggende fyllinger av en type som ble benyttet fra ca 1810-årene og frem til 1840-tallet. Hoveddøren er karakterisert ved at feltet mellom (de doble) slaglistene illuderer en slakt rundet skulpturert halvsøyle.

Utvendig hovedtrapp er tildels bygget opp av støp og er ikke opprinnelig i fasongen. Den eldre trappen ble fjernet i 1969. Opprinnelig trapp kjennes ikke. Nordfasadens og gavlveggenes vindusplasseringer er symmetriske og følger den innvendige planløsningen. Vinduene har to rammer med åtte ruter i hver. Beslagene utvendig har en form som ble benyttet fra rundt 1750 og frem til 1850. Beslagene er enkle med avrundede avslutninger. Disse er relativt korte, noe som kan indikere senere type. Omrammingen tilsvarer omramminger man kan se

i Holmestrand f.eks på Holmestrand museums bygning. Geriktene er enkle og delt i to flater med platter mellom. Nedre vannbrett er snekkerteknisk avansert tilpasset geriktene.

Utvendig panel er utført med rafter på forholdsvis brede underliggere. Raftene har stående helstaffprofiler og flat rygg. Typen forbindes vanligvis med tiden fra rundt 1850 og frem til 1870-årene. Imidlertid har vi i Vestfold observert enkelte tilfeller av denne raftetypen som med rimelig grad av sikkerhet kan dateres ned til nærmere 1816 (Hovland gård, Larvik). Felles for disse eldre utgavene er at helstaffen har en "spenstigere" form enn de senere og vanligere utgavene fra tiden etter midten av 1800-tallet. Profilen er i eldre tid mer lik staffen på et 1700-tallspanel anno 1790-1800 med slakere bue. De senere utgavene har en tynge form med bråere avrunding av staffen.

Sidebygningen er kledd med raftepanel av den yngre typen. Sidebygningen har utstikkende taksperrer og åser som utvendig er formet i sveitserstil. På bakgrunn av panel og sperrer vil vi tro sidebygningen skriver seg fra 1855 - 1870. Det er uvanlig og instruktivt å finne begge varianter av omtalte raftepanel på samme sted, noe som innbyr til sammenligning.

PLANLØSNING OG INTERIØR

Planløsningen er karakterisert av forstue med inngang og trapp til annen etasje, flankert av to hjørnestuer. Bak hver stue er kammers mot nord og nordsidens midtre del utgjøres av et kjøkken. I annen etasje følges første etasjes plan i modifisert form da forstuen erstattes av en tradisjonell midtgang tvers igjennom fra syd til nord, men antagelig senere avdelt til et lite kammers med en lettvegg i vekselpanel mot nord. Trappen svinger seg videre til loftet og er like fint utstyrt helt opp. Loftet er uinnredet fra gammel tid, men har noen nyere mindre avdelinger. Planløsningen kan karakteriseres som symmetrisk med midtplassert forstue/trapperom.

INTERIØRDETALJER

Himlingene består så langt vi har registrert av profilert vekselpanel. Bordene er brede, men fremsider og profiler er smekre og gir inntrykk av spinkelhet. Alle bord har ulike bredder. Profiler er utført som platter.

De opprinnelige innvendige dørene i bygningen er av klassisistisk type med tre speilfyllinger hvorav den midtre fyllingen er mindre. Denne typen forbindes ofte med 1700-årene, men benyttes en del rundt 1830-tallet. Dørbladene er enkle, tynne og lette. Det er kun benyttet enkle platteprofiler. Klinkene er enkle i jern med skjevt balansert grep. Døren til salen har imidlertid gjenbrukt eldre 1700-tallsutstyr i form av flyndrehengsler og utenpåliggende klinkelås. Både listverk, vinduer og dører er fint utført av en dyktig snekker.

Vindusrammene er innvendig profilert med en liten helstaff og rammene er fasett inn mot glasset. Sprossene tar opp rammeprofilen i form av halvsirkel uten flat rygg. Midtposten er rektangulær i snitt med en fremside flankert av to kraftige trekvartstoffer. Mot rammene er midtposten bygget ut med en påslått profilert slaglist. Haspene er av en støpt type. I Vestfold er smidde hasper og stormkroker vanligst frem til 1850/60-tallet. Haspene på Brekke har en antydning til den smidde fuglehodefasonen i den midtre delen, men fingerkroken er utført i tråd med de senere støpte haspene - dog med en liten knott som avslutning av fingergrepet. Haspene representerer antagelig en overgangsform mellom de "moderne" støpte haspene som var i bruk fra rundt 1860 og ut på 1900-tallet på den ene siden og de gamle smidde fuglehodehaspene på den andre siden. Typen haspe (Brekke) kan teoretisk ha blitt laget ned til tiden rundt 1800, men er antagelig mest representativ for 1830-50 årene. Nærhet til jernverk kan være en grunn til tidlig bruk av slike støpte hasper. Det er vanskelig å bruke haspene som utgangspunkt for sikker datering. Midtpostens form har røtter ned til siste del av 1700-tallet og forekommer gjennom 1800-årenes første halvdel i ulike varianter.

Innvendige gerikter i bygningen er preget av fint utførte små profiler flankerende brede flate rygger. I hovedsak er geriktene delt i to brede rygger/avtrappinger med tilhørende smale, nette platte, karniss og staffprofiler.

Brannmuren i salen i annen etasje er utført i umiskjennelig klassisk empire med stenimitasjon i sidegeriktenes baser og kapitel. "Pilasteren" er utført som en flat list med flankerende platteprofiler. Litt uvanlig er det at det på brannmuren er montert fot- og taklist mellom kapitel og baser. Ovnen er fra Ulefoss produsert som kopi av Næs verks Kentauren tegnet av Henrich Meldahl i 1806. Ovnen er betegnet "Store Sphinx" i Nygård-Nilssen, 1944, s. 275. Ovnen står på opprinnelig fot - sikkert kjøpt inn til rommet opprinnelig.

Trappen er utført i empire/Louis seize. Sprossene er utført av rette staver som krysser i rombefasong (jfr trappen på Teien gård, Åsgårdstrand ca 1800-20 med buede staver). Håndlisten bærer breg av tradisjonell Louis seize, ikke av nøktern empire. Selve trapperommet er dels panelt og dels i tømmer.

Annen etasjes trapperom er fremdeles umalt.

Flere rom i bygningen er godt bevart, trapperommet, storstuen i første etasje (til venstre for inngangen) trapperommet i annen etasje og salen over storstuen.

INTERIØR ARBEIDSBESKRIVELSE

Generelt - For at rommet skal bevare sitt alderspreg bør det ikke sparkles/skrapes/pusses for mye. Noe ujevnheter og småskader bør aksepteres. Et generelt råd er at maling som sitter etter et lett trykk med neglen, sitter godt nok. Overganger mellom malingsjikt kan pusses jevnere med sandpapir. Spikerhull kan sparkles. Sår og skader får man vurdere underveis mht. hvor langt man skal gå i sparkling, reparasjon. Det er viktig å sette igjen felt som ikke skrapes, men som viser alle tidligere perioder, slik at dette fortsatt er tilstede et "referansearkiv" for fremtiden. Farveavdekkinger kan overdekkes med tape før oppmaling og eventuelt blottlegges igjen.

Tak og taklist - Skrapes godt for løs linoljemaling. Gammel limfarge vaskes av. Der linoljemalingen sitter rett på treverket bør den pusses over for bedre heft. Ved skraping bør man se om det finnes flere spor etter brun maling. Denne må i såfall dokumenteres og eventuelt måles inn. Eventuelt synlige kvister pensles over med 2-3 strøk kvistlakk før himlingen grunnes med en matt alkydmaling og ny limfarge påføres med kost. I dette tilfellet har vi ikke skrupler mht. å rengjøre himlingen/taklisten godt.

Veggfelt - Spiker/stifter trekkes forsiktig ut ved hjelp av tang og treplate el. for anlegg. Bruk av dor frarådes. Gammelt lim børstes av med en stiv børste. En vanlig neglebørste i plast egner seg godt. Gjenstridige limrester bør kunne fjernes med vanddamp og en fille. Malingunderlaget tåler rask behandling med vann oppunder kokepunktet forutsatt øyeblikkelig avtørking med fille.

Mindre sår etter spiker kan repareres med Husfix. Større reparasjoner bør utføres med tradisjonelle midler etter mønster av veggens egne materialer. Generelt mener vi at mindre bukler kan være som de er uten ytterligere tiltak. Spesielt oppunder taklisten mellom vinduene på sydveggen er det en større bukkel som er sprukket opp og løsnet fra underlaget. Denne bør repareres. Enten ved at hele partiet fjernes og rappes opp på nytt eller ved at større biter med maling/dekor løsnes og settes opp igjen i ny rapp. Det siste vil være fordelaktig med tanke på bevaring av dekoren og spare en for vanskelig oppmaling.

Generelt er veggens malte overflate preget av store malingavskallinger grunnet tapetlim. I det nordvestre hjørnet er det et stort "bleket" felt som åpenbart skyldes en eldre skade.

Alternativ 1: De best bevarte veggpartiene retusjeres med linoljemaling. Det er neppe mulig å gi en konkret anvisning på forhånd utover at man bør ha eller tilegne seg en viss erfaring, bruke en palett og blande nyanser underveis. Avhengig av resultatet kan det tenkes at veggene bør påføres et tynt utjevnende strøk som avslutning. Det vanskeligste blir å få overlateglans og tekstur til å samsvare helt uten avsluttende sammenbindende tynt oppstryk. Når rommet innredes med gardiner, møbler, speil og bilder vil mye av oppmerksomheten fjernes fra retusjeringer og ujevnheter. På den bakgrunn kan også en del retusjeringsarbeide kompletteres etter møblering når man ser den totale effekten.

Alternativ 2: Veggene males opp nytt i nærmest mulig kopi av originalfargene. Enkelte partier må uansett males opp fullstendig nytt : vegger nord og vest delvis.

I begge tilfeller mener vi det bør benyttes maling som er laget mest mulig tradisjonelt med tørrpigmenter.

Brystningslist - Originallisten bevares som den er og settes opp igjen. Manglende lister lages som kopi og males som originalen. Her må man være ekstra påpasselig med at profilen utføres eksakt som originalen. Det er fint om man unngår å male opp de originale listene. Antagelig bør de nye listene grunnes på samme måte som originallisten før endelig farge strykes opp.

Brystningsfelt - Behandles som veggfelt.

Vindusrammer - Skrapes for løs maling. Pusses lett over med sandpapir. Det er en fordel om kittingen er reparert, eventuelt om man slipper å ta ut glasset - om det dyttes kitt mellom kittfalsen og glasset fra innsiden. Males deretter med linoljemaling. Er vinduene ikke i orden utvendig vil naturligvis sjansen for vannskader være større.

Vindusgerikter, karmen og poster - Malingen ser ut til å sitte bra men bør mattes/pusses lett med sandpapir. Kortsida/kant mot vegg hvor originalmalingen er synlig bør bevares som det er nå. Bunnkarmene er mest utsatt og bærer preg av det. Bør i større grad skrapes og pusses.

Dør(er), gerikter - Pusses lett med sandpapir før maling med linoljemaling. Løs maling fjernes.

Fotlist - Skrapes etter behov (siste malingstrøk virker noe kladdete), før den males.

Brannmur - Vaskes med salmiakkvann før den males med linoljemaling.

Gulv - Malingen ser ut til å sitte bra og gulvet er pent slitt ned. Vi anbefaler at gulvet pusses forsiktig over for hånd før det males på nytt. Mulig det bør avslutts med en lett salmiakkvask. Her kan man bruke en moderne alkyd gulvmaling, men tatt i betraktning rommets spesielle karakter kunne man vurdere å bruke en forsterket linoljemaling - særlig om rommet brukes lite.

MALING

Linoljemaling: Etter at man har bestemt hvilken periode rommet skal tilbakeføres til anbefaler vi at man avdekker og utvider referansefelter når fargene skal blandes. Dersom malingen bestilles etter NCS-kode må malingen brekkes på stedet med f.eks kunstnerfarger på tube for å bli lik originalen. Vi anbefaler å benytte Old Holland oljefarger som har tradisjonelt revne pigmenter og er godt pigmentert. Malingen kan brekkes med tørrpigmenter eller maling på tube. Det er neppe mulig å få til et godt resultat uten å brette ferdigblandede farger på stedet. Vår erfaring er at det beste resultatet oppnås om man blander malingen fra grunnen av, kun med ferdigkjøpt hvit ellers med tørrpigmenter og/eller tubefarger. Tørrpigmenter kan kjøpes hos Kunstnerens materialutsal (KEM) i Oslo. Til retusjering av salsinteriøret vil vi anbefale å kun bruke tørrpigmenter og/eller kunstnerfarger av god kvalitet.

Limfarge: kan blandes etter denne oppskriften som vi har fått av malerikonservator Jørgen Solstad. Denne oppskriften gir en limfarge som er svært lett å påføre:

Limopløsning

Methylcellulose (lim) blandes i kaldt vann under stadig omrøring. (Forhold: 100g lim i 2,5 l kaldt vann). Limet helles forsiktig i vannet, ikke omvendt! Blandingen røres til den er mest mulig klumpfri. Etter at blandingen har stått minimum en ½ time røres den opp på nytt. Den skal da være helt uten klumper og nærmest klar. Konsistensen skal være som hårgule eller stivere.

Pigmentpasta

Malerkritt (eller annet egnet pigment) tilsettes rent kaldt vann. Vannet tilsettes forsiktig litt etter litt til alt krittet er mettet. Målet er å

få en fargepasta som inneholder minst mulig vann men hvor alle pigmentpartiklene er fuktet ut. Det er ofte lurt og la pigmentpastene stå over natten slik at man er sikker på at alt krittet er gjennomfuktet. Konsistensen skal være som rømme eller stivere Limfargen (malingen) lages ved å blande limoppløsning og pigmentpasta i forholdet: 1 : 1. Hvis blandingen blir for tykk benyttes ovennevnte limoppløsning til fortynning. Limfargen er klar til bruk etter grundig omrøring. PS: Ren Methylcellulose kan bestilles og kjøpes direkte fra de fleste danske farvehandlere, for eksempel Københavns Farvehandel, Badstuestræde 9, 1209 København K.

Vi forslår noen tradisjonelle farger som utgangspunkt for retusjering/oppmaling. Fargene til veggfelt og brystningsfelt har vi testet ut i forhold til medtatte prøver av rapp med maling fra det urørte partiet bak dørgerikten mot nord. De resterende forslagene er ikke testet ut på samme måte og er derfor løsere fundert.

Himling og taklist: vi foreslår hvit limfarge laget av lim og kritt tilsatt noe oker pigment.

Veggfeltet: kromgul eller gul oker, prøssisk blå, dodenkopf (caput mortuum) og hvit. Bland gult og blått til en passende balanse, tilsett hvitt og brekk med dodenkopf.

Brystningslist, fotlist og brannmurlist: Hvitt og dodenkopf blandes til lilla. Fungerer godt i forhold til avlesingen, men må testes ut på stedet i forhold til originallisten.

Brystningsfelt: Rå umbra blandes med hvit og brennes med dodenkopf. Blandet etter medbragt originalprøve og ser ut til å fungere svært bra.

Vindu med gerikter: Hvit brennes med lampesort, prøssisk blå og dodenkopf. Denne blandingen samsvarer bra med NCS avlesingen av geriktfargen, første periode. Det er mulig sammensetningen kan forenkles med andre utgangspunkt. Man kan prøve hvit, lampesort og dodenkopf.

Dør. Vi har ikke forøst å blande, men muligens hvitt og lampesort brukket med noe rødt (dodenkopf?)

Gulv: Vi mangler gode prøver for forsøksblanding. Vi mener gulvfargen bør ta utgangspunkt i brystningsfargen og brennes noe mørkere/dypere.

SNEKKERARBEIDER

Salen er svært godt bevart og det ser ut til å være minimalt med behov for reparasjoner. Vi foreslår å tette igjen døråpningen mot nord og erstatte den nyere døren med rappet vegg. Det innebærer enkelte konstruksjonsarbeider, men kan utføres relativt enkelt som panelkledt rappet bindingsverk. I såfall må det lages opp en mindre strekning av fotlisten. Det er kun avslutningen som har profil og denne kan med letthet håndhøves eller lages med en overfres. Størstedelen av brystningslisten mangler og må høves opp igjen.

DEL	HIMLING	TAKLIST	VEGG	BORD	BRYSTLIST	BRYSTFELT	FOTLIST	GULV	BRANNLIST	BRANNMUR	DØR	VINDU
Periode-1 1830	2010-y20r beige	2010-y20r beige	6020-g20y grønn	2010-r lilla	5010-r50b lilla	8010-y30r rødbrun	4020-r lilla	6030-y60r mørk brun	5010-r50b lilla front	oker /rød marmorering	1500-n grå	2005-r80b lys grå/blåilla
Periode-2 1870	2010-y20r beige	2010-y20r beige	6020-g20y grønn	2010-r lilla	5010-r50b lilla	8010-y30r rødbrun	4020-r lilla	5040-y30r oker	3010-y10r oker/lys brun	7010-y10r brun	6020-y mørk brun 4030-y10r oker	1002-b lys blå
Periode-3 1900	Hvit	Hvit	Tapet	Tapet	Fjernet	Tapet	3010-y beige	3010-y10r grå	4010-y20r brun	5020-y20r beige	Hvit	Hvit

SALENS INTERIØRPERIODER

Salen har gjennomgått svært få endringer. En større og to mindre endringer har resultert i vår periodeinndeling i fire perioder. Strengt tatt kunne man nøynd seg med to.

Periode en er et rendyrket empire interiør i fargesammensetninger som virker fremmede i forhold til dagens fargeharmonier. Sterke, dype farger og variert fargesetting der man senere ville ensrettet fargene mer ved å redusere tallet. Lys beige himling og taklister, dyp grønt veggfelt med lys lilla empire bord oppunder taklisten, Veggfeltets dyp grønne skilt fra en dyp brunsort/lilla brystning av en lilla brystningslist. Tilsvarende er brystningen skilt fra det tilsvarende om ikke enda dypere brunsorte gulvet med en lilla fotlist. Markante vinduer i lys gråblått og lys grå dør og marmorert brannmur. Brannmuren med lilla lister. Ut i periode en males brannmuren grå. Vi antar at man ikke lenger syntes om den kraftige marmoreringen og ønsket en dempet virkning av brannmuren.

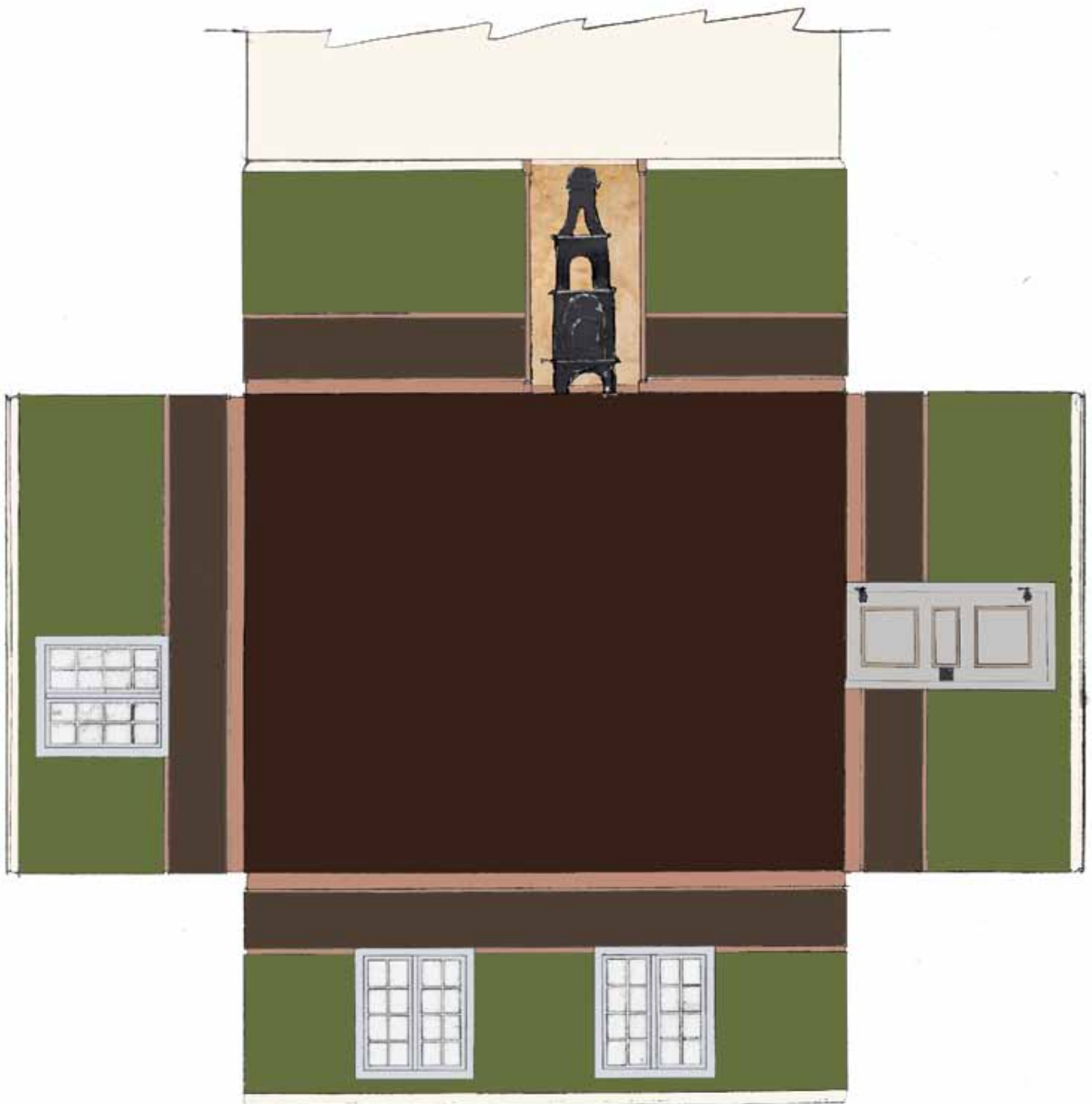
Periode to utgjør en mindre endring som består i at dør og brannmur ble malt opp i mørk brunt. Dvs dørens fyllinger ble malt opp i en lysere oker i kontrast til de mørkbrune ramtrærne. Et lite felt mellombrunt i himlingen oppå den beige limfargen fikk oss til å tenke at himlingen kunne vært malt brun i denne perioden, men flekken er sannsynligvis et tilfeldig søl, Vi har ikke funnet den igjen andre steder. Gulvet ble malt opp i en kraftig mellomoker. Vinduene fikk en noe lysere og blåere farge. brannmuren ble malt mørk brun som dørenes ramtrær. Rommet endret noe karakter i retning av 1870-årenes interiørnote,

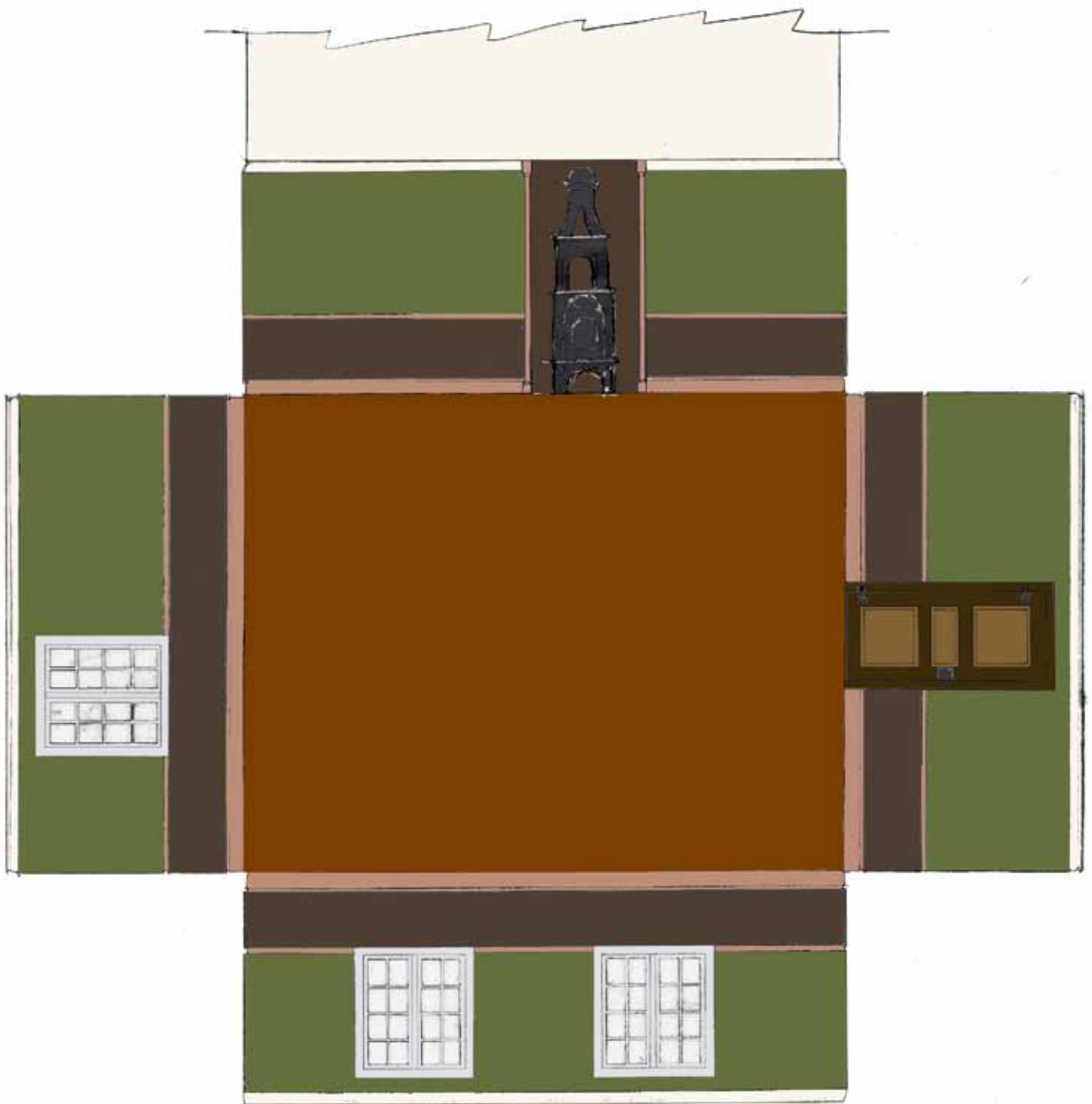
men vi har ikke funnet tegn på at andre farger er blitt endret i denne perioden. I stor grad sto ennå empirerommet.

Periode tre var mer gjennomgripende ved at det ble satt inn en dør på nordveggen inn til kammeret bak. Brystningslisten ble fjernet og veggene trukket med papirtapet på en tykk ullpapp. Både spikret og limt. Himling, taklist, dører og vinduer ble malt hvite, gulvet ble malt grått. Fotlister og brannmur mer i retning beige. Det er uklarheter og uenigheter rundt sammenhengen mellom tapetsering og innsetting av ny dør. Problemstillingen bør forfølges videre.

Periode fire er svært udramatisk i forhold til foregående periode da kun gulv og fotlister ble malt opp i en brunbeige farge. Antagelig kun for å bøte på slitasje - ikke for å nyskape rommet.

Den største kilden til tvil i tolkningen av rommet har vært spørsmålet om hva som utgjør første overflate. En del av grunnene som er benyttet viste seg å være såpass jevne i fargen og tykke i påføringen at de kunne tolkes som overflate. Alle deler sammenholdt og den rene empireholdningen som kom ut av dette, medførte at tvilen forsvant og periode en slik den er fremstilt her virker for oss som en plausibel tolkning.

EKSTERIØR - FARGESETTING OG TILBAKEFØRING

DEL	VINDSKI	GESIMSLIST	PANEL	VINDU GERIKT	VINDU RAMME	DØR SMYG/ PORTAL	DØRBLAD
Periode-1 1830	5030-y50r rødbrun	5030-y50r rødbrun	5030-y50r rødbrun	1502-y grå	?	4050-y70r rødbrun	4050-y70r rødbrun
Periode-2 1860-1900	3030-g lys grønn/ turkis	2005-g80y lys grå	2005-g80y lys grå	3030-g lys grønn/ turkis	2502-b lys grå	2005-g80y lys grå	7010-y10r gråbrun
Periode-3 1900-tallet	1500-n grå	1500-n grå	1500-n grå	1500-n grå	1502-b grå	2020-b90g turkis	2020-b90g turkis
Periode-4 1900-tallet midt	Hvit	Hvit	Hvit	Hvit	Hvit	7020-y40r brun Portal: hvit.	7020-y40r brun

EKSTERIØR - FARGEPERIODER

Vi regner med at hovedbygningen ble satt opp ca 1820-30. Form, detaljer og fargefunn indikerer at bygningen kan dateres til empiretid. Utvendig er det få fargesjikt og det er bevart eksempler på alle opprinnelige bygningsdeler. Konservatisme i smak og utførelse må tas med i beregningen og utgjør en usikkerhet mht datering.

I første periode ble panelet malt i en kraftig oker, nærmest brun farge. Fargen kan regnes som en konservativ panelfarge på 1820-tallet. Fargen finnes bevart flere steder og særdeles godt bevart oppunder raft og gesimslist. Vindskier, gesimslist og panel ble malt i denne brunlige okerfargen. Vindusgeriktene ble malt lys grå og hoveddøren med portal i mahognybrun. Vindusrammene er vi usikre på, men gjetter på samme farge som geriktene. Panelfargen er såpass brun at den gir assosiasjoner til historisme/dragestil, men den er åpenbart en opprinnelig fasadefarge.

Etter første oppmaling ble bygningen åpenbart stående svært lenge uten nye strøk maling. Den brune fargen er i stor grad tæret bort og treoverflatene bærer preg av å ha stått umalt svært lenge da de er svært furet og værbitte. Vi mener det ikke er umulig at fasadene kan ha stått et par generasjoner før de ble malt opp igjen. Egentlig kunne denne perioden gjerne karakteriseres som en periode for seg.

I annen periode ble panelet og gesimslisten malt lys grå og vindusomramminger og vindskier grønne. Vi har tolket det slik at vindusrammer og omramminger i denne perioden ble malt grå. Kun hoveddøren ble malt mørk brun. Karm og portal ble malt som panelet.

I tredje periode ble vindskier, gesimslist, vindusomramminger, vinduer og panel malt lys grå. Hoveddøren, karmen og portalen ble malt turkis.

I fjerde periode ble vindskier, gesimslist, vindusomramminger, vinduer og panel malt hvite. Hoveddøren med karm og portal ble malt brune. Deretter ble portalen revet og karm og dør flyttet over til sidebygningens gavlvegg mot nord.

FORSLAG TIL FARGESETTING AV FASADENE

Vi foreslår periode 1. Empire. Perioden samsvarer med en periode som er godt representert innvendig og alle detaljer er bevart eller lar seg tilbakeføre på sikkert grunnlag. Det er ellers sjelden i dag å se bygninger fargesatt slik og perioden er uttrykk for hva byggherren i sin tid foretrakk. Faren for linoljeblering ved bruk av mørke farger vil være tilstede. Vi foreslår at det males opp et prøvelfelt. Sannsynligvis vil eventuell blæring vise seg raskt. Det bør være en enkel oppgave å gjennomføre et slikt prosjekt. Vi anbefaler å benytte linoljemaling basert på tradisjonelle pigmenter. En del svenske produsenter leverer dette. Malingen kan bestilles i nærmeste NCS-kode, men må likevel brennes til riktig valør med f.eks kunstnerfarger på tube. Se avsnitt om linoljemaling.

Over: Rekonstruksjon av første fargesetting av hovedbygningen. Mellomoker panel, gesimslist og vindskier. Lys grå vinduer med omramming. Mahognybrun hoveddør. De eldre overflatesjiktene på hoveddøren er svært krakelert og værslitt selv oppunder øvre karm. Mahognyfargen ligger oppå et oker sjikt som vi er tilbøyelig til å tolke som bunn, ikke som første overflate. Vi antar at huset ble malt første gang i 1820/30-årene.

Under: Etter første oppmaling av fasadene i oker ble bygningen stående uten nymaling lenge nok til at okermalingen i stor grad ble slitt vekk og panelet fresmto furet og værbitt. Neste oppmaling var i lys grått med grønn omramming av vinduene. Grønnmalingen er ikke gjenfunnet på vindusrammene. Vi antar at denne oppmalingen skriver seg fra tiden rundt 1900.

Over: Hovedfasaden vender mot syd. Strengt symmetrisk med hoveddør flankert av ettrams vinduer. Portalen er rekonstruert etter eldre foto. Flere vinduer er opprinnelige og noen er skiftet ut tidligere. Bygningen hviler antagelig på fjell og har ingen setninger vi har kunnet observere. Pipene er restaurert nylig og har opprinnelig fasong. Raftepanelet er i noen grad skiftet ut, men fremdeles er svært mye opprinnelig panel bevart.

Under: Hovedbygningens nordside har færre vinduer, men er likevel tilnærmet symmetrisk organisert. Kjøkkenet er midt i bygningen, mot nord.

Til venstre: Gavlfasaden mot vest. Strengt symmetrisk. Storstuvinduet til høyre i første etasje og salsvindu over. Vinduene til venstre er kammervinduer. Flere er opprinnelige med alt utstyr bevart. Veien i forgrunnen er gårdsveien og fører fra vest, sneier utkanten av tunet og svinger nordover i retning nabogårdene.

Under: Opprinnelig panel på hovedbygningens vestfasade. Panelet er en eldre variant av det ellers relativt alminnelige raftepanelet som var vanligst fra 1850 til 1870-tallet. Den eldre varianten med slakere profil finnes bl.a. på Hovland gård i Larvik, sannsynligvis oppført ca 1816.

Over: Sidebygningen med gavlfasade og gjenbrukt tofløyet dør fra hovedbygningen. Sidebygningens tak er preget av sveitserstilens profilerte utstikkende åser og bjelkeender til loftsetasjen. Panelet er utført som raftepanel med smale rafter med stående helstaffprofil av type 1850-70. Bortsett fra at takstenen er skiftet ut med plater og øvre del av pipen er revet, er bygningen godt bevart.

Under: Nærfoto av raftepanelet på sidebygningen.

Over: Tverrsnittfoto som viser profilering fra speilfylling til venstre til slaglister mot høyre. Platteprofiler til fylling og ramtre samt slaglistenes flankering, men slaglistens rygg er svakt buet som partiet mellom.

Til venstre: Opprinnelig klinker med skilt. Typen var i bruk gjennom annet kvartal av 1800-årene. Tilsvarende klinker er benyttet til dørene innvendig.

Under: Halvsøyleformen mellom slaglistene avsluttes øverst med et enkelt flatt kapitél.

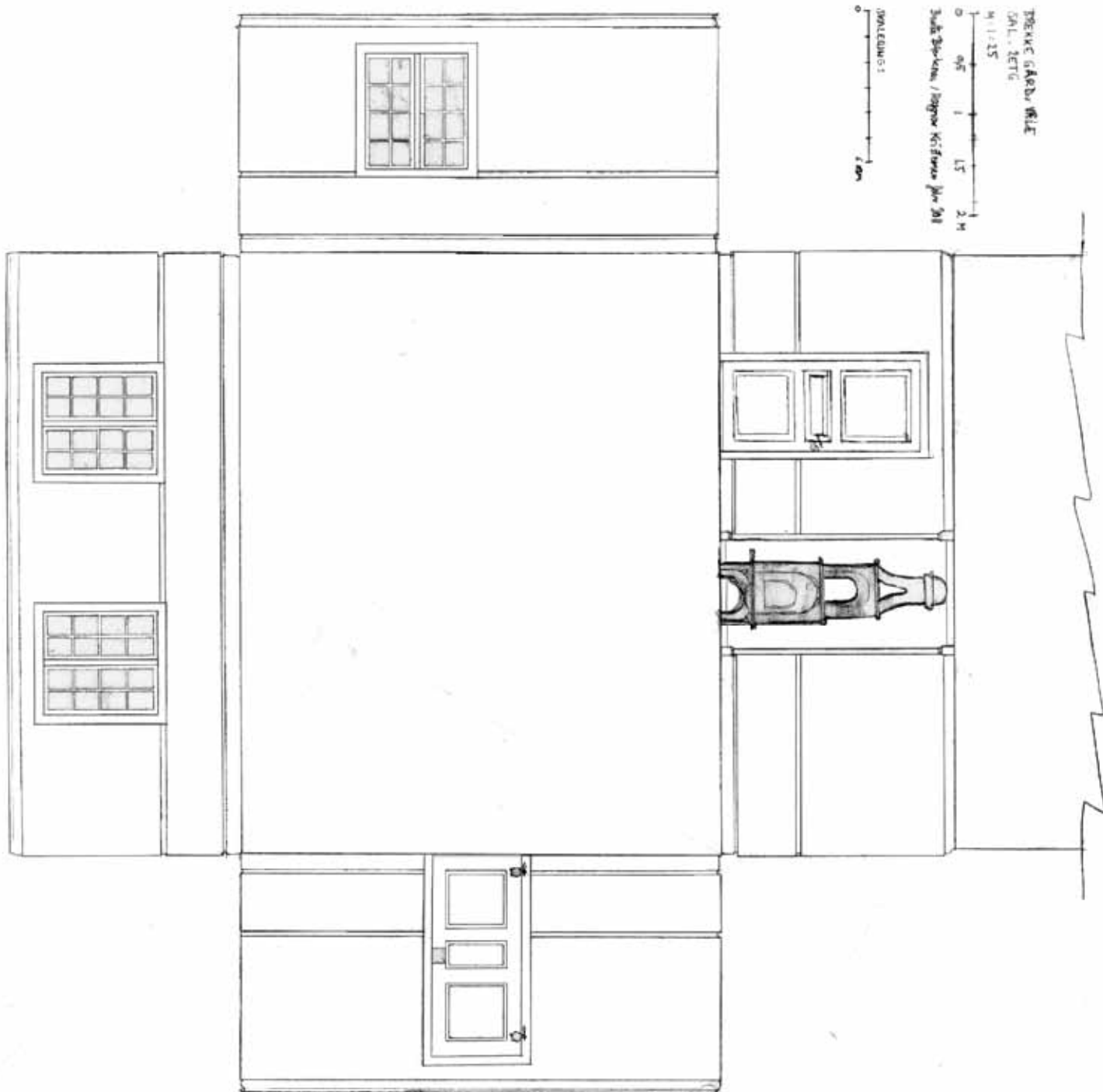

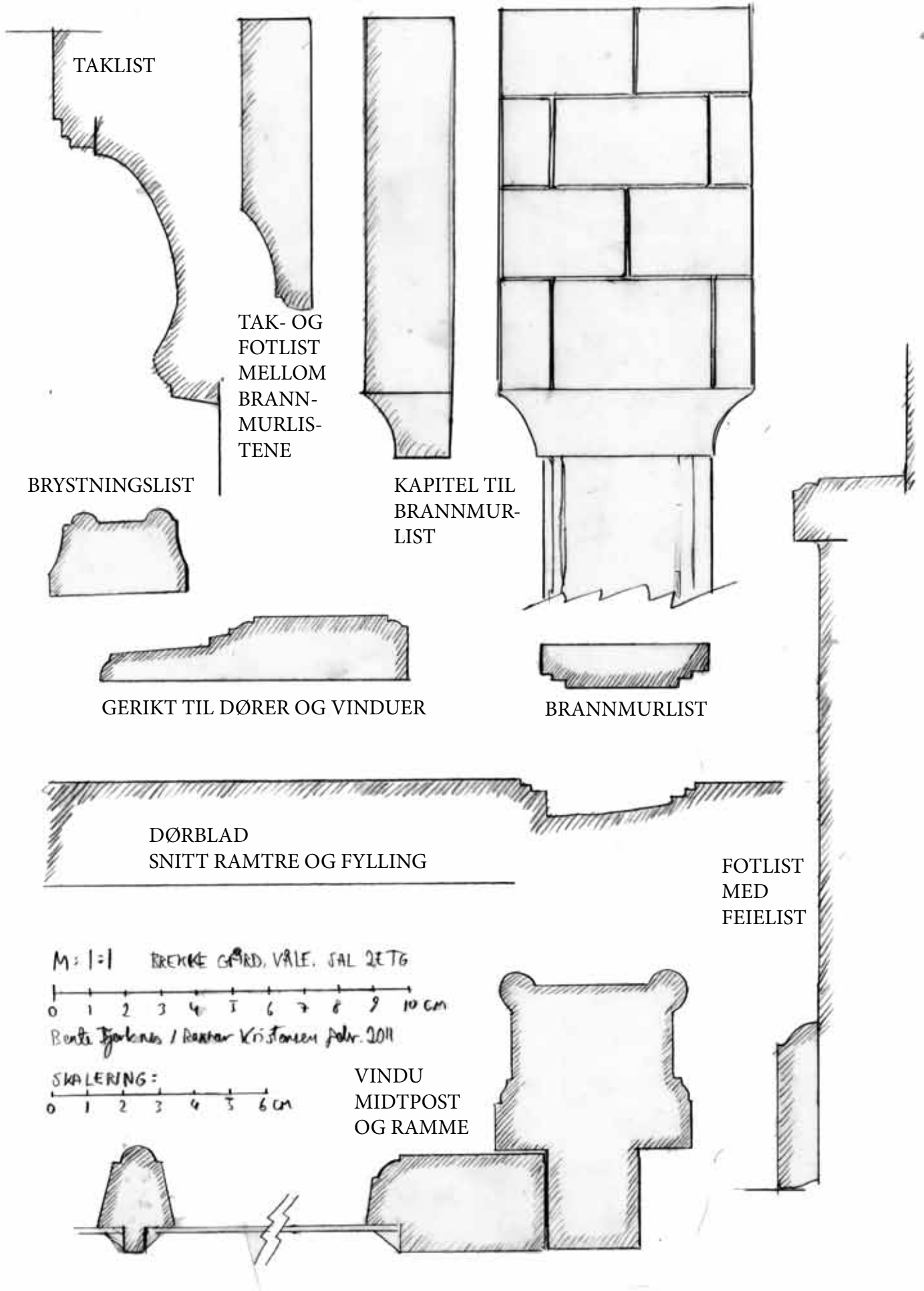
Over: Vindu i første etasje på gavlveggen mot vest. Opprinnelig vindu og omramming.

Under: Nærfoto viser beslag. Hjørnejern med avrundede avslutninger.

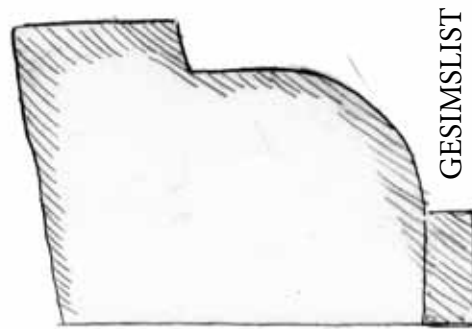
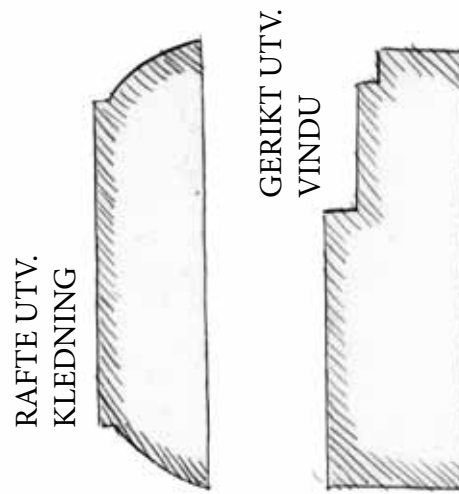
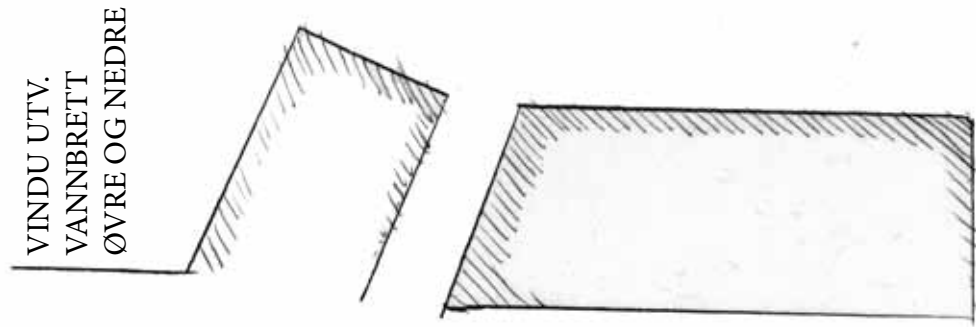

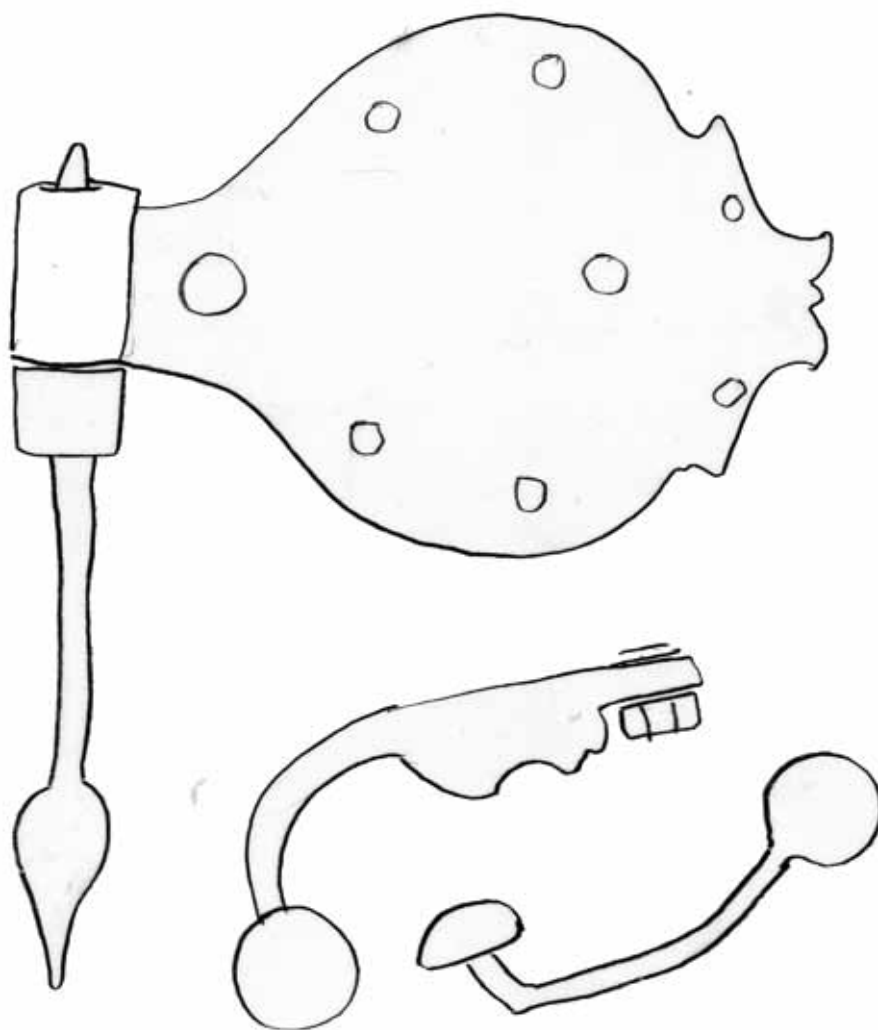
OPPMÅLING AV SALEN

EKSTERIØR - BYGNINGSDETALJER

Salsveggen mot nord. Døren til venstre er sekundær og vi antar at den er satt inn i begynnelsen av 1900-tallet. Spor etter oppspikret tapet følger dørens omriss. Døren fører inn til salskammerset. Det er ingen spor etter eldre dør. Ingen beitskier i tømmeråpningen. Fotlisten er kappet på hver side av døråpningen og har tidligere strukket seg hele veien mellom vestvegg og brannmur. Bak dørgerikten er malt, rappet overflate uberørt av tapetklister. Vi slutter at tapetet er klistret opp i forbindelse med montering av dør til salskammers.

Salsveggen mot øst. Døren er opprinnelig og samtidig med salens eldste innredning. Alle elementer med unntak av dørens beslag og lås (som er gjenbrukte 1700-tallsbeslag) skriver seg fra rommets tilblivelse.

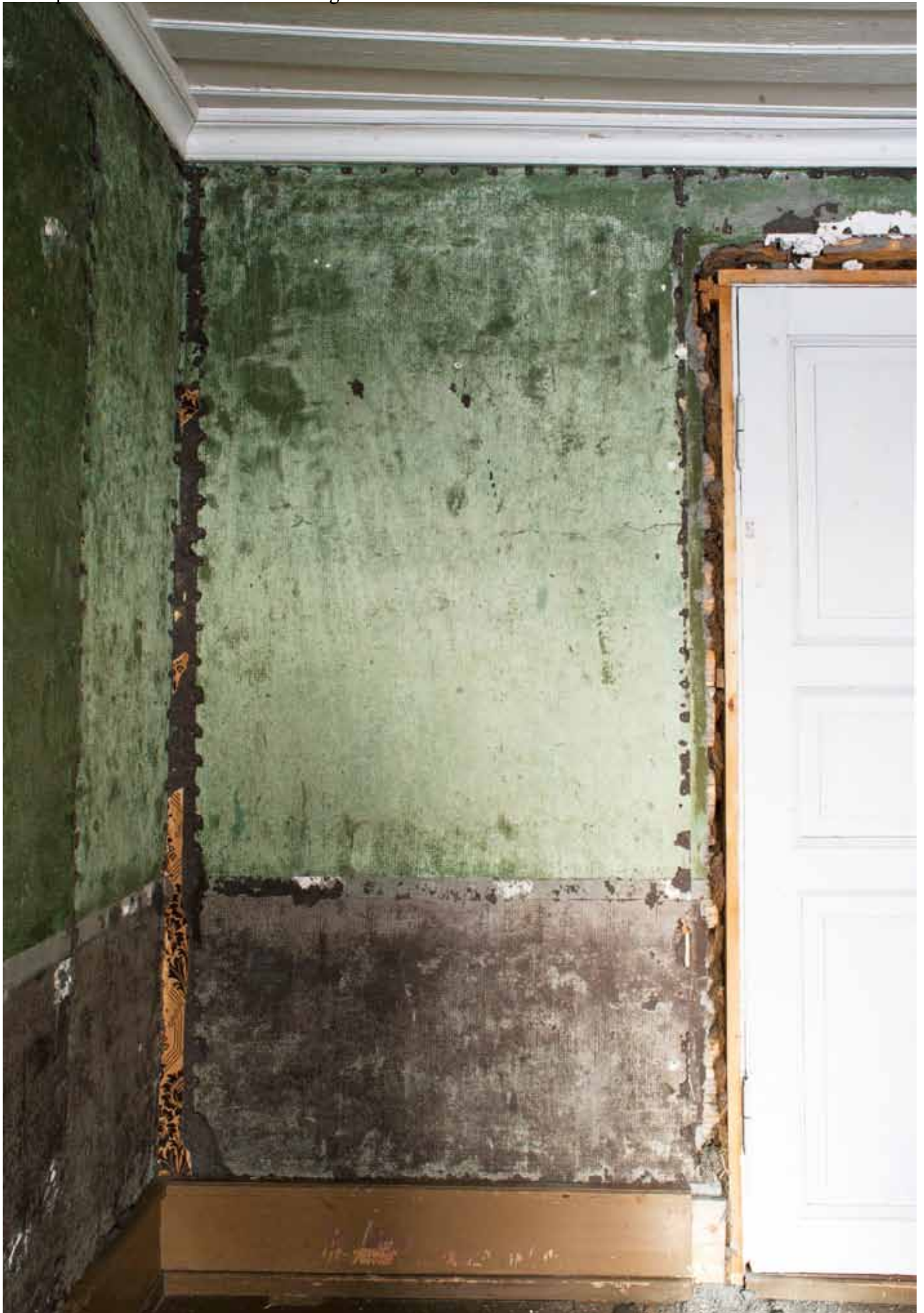

Salens sydvegg. Begge vinduer er opprinnelige. Rappen øverst på partiet over vinduet har buklet seg noe, sprukket og løsnet og bør enten hugges løs og erstattes med ny rapp og maling eller løsnes og festes for deretter å retusjeres. De umalte sporene over vinduene er negativspor etter gardinbrett i tre som opprinnelig må ha vært påstiftet gardinkapper. Disse må ikke males, men bevares som de er. Sett gjerne opp kopier av gardinbrett etter forbilde fra trapperommets bevarte gardinbrett.

Salens østvegg. Opprinnelig vindu og ellers alt opprinnelig utstyr på plass. Partiet i hjørnet har muligens vært gjenstand for to perioder med oppklistering av samme tapettype.

Salens hjørne mot nordvest. Veggrappens linoljemalte overflate har blitt revet mer konsekvent og i større sammenhengende areal enn hva gjelder de andre veggene. Rest av tapet i hjørnet. Legg merke til de uberørte malte partiene under den demonterte gerikten til døren.

Salens vestvegg. Parti mellom vindu og nordvegg. Representativt for de best bevarte partiene.

1 - Over: Malt overflate med rester av tapetlim og lysere partier hvor malingsjiktet er revet av sammen med tapetet.

2 - Over: Tapetlimrestene er børstet vekk med en børste med relativt stiv bust.

3 - Under: Den tapetlimavrensede veggpartiet er tilført små mengder linolje/terpentin i blanding 50/50).

4 - Under: Forsiktig og rask avvasking/avtørring med vann på fille rett under kokepunktet.

Salens sydvegg mellom vestre vindu og hjørnet mot vestvegg. Blyantinnskrift til høyre for vinduet. Datert 1891. Innskriften kunne tenkes å ha sammenheng med tapetet som ble hengt opp her, men vi tenderer til å mene at tapetet er satt opp noe senere og dersom innsettingen av dør på nordveggen er parallell med oppsettingen av tapet vil vi skyve oppussingen frem til begynnelsen av 1900-tallet. Dette også pga dørens profiler som vi mener hører hjemme på denne siden av 1900-tallet. Slike innskrifter finnes utført av ulike årsaker. Vi konkluderer imidlertid ikke.

Salsdøren på østveggen.

Salskammersdøren på nordveggen. Profiler og beslag tyder på at døren skriver seg fra begynnelsen av 1900-tallet. Rapp og maling bak geriktene har ikke vært overklistret med tapet. Geriktene er samtidige med døren, men er holdt i en oppsluttende stil til rommet ellers.

Vindusgerikt sydvegg, østre vindu.
Tilsvareer dørgerikten.

Midtpost samme vindu som over.

Haspe østre vindu sydvegg. Haspen er en relativt uvanlig type som representerer et mellomledd mellom de gamle fuglehodehaspene og de støpte haspene med fingerkrok fra tiden etter midten av århundret. Legg merke til antydningen til fuglehodeprofil og knoppen som avslutter fingerkroken.

Ovn fra Ulefoss jernverk på opprinnelig trekrakk. Legg ellers merke til brannmurlistenes avslutninger i stenimitasjonsskårne baser og kapiteler. Fot- og taklist mellom brannmurlistene er opprinnelige.

Ovnen ble produsert på Ulefoss i kopi av en Næs-ovn tegnet av Medahl ca. 1806. Ovnen figurerer på en nota fra Ulefoss verk datert 1839 og er benevnt Store Sphinx.

TRAPPEROMMET - DETALJER

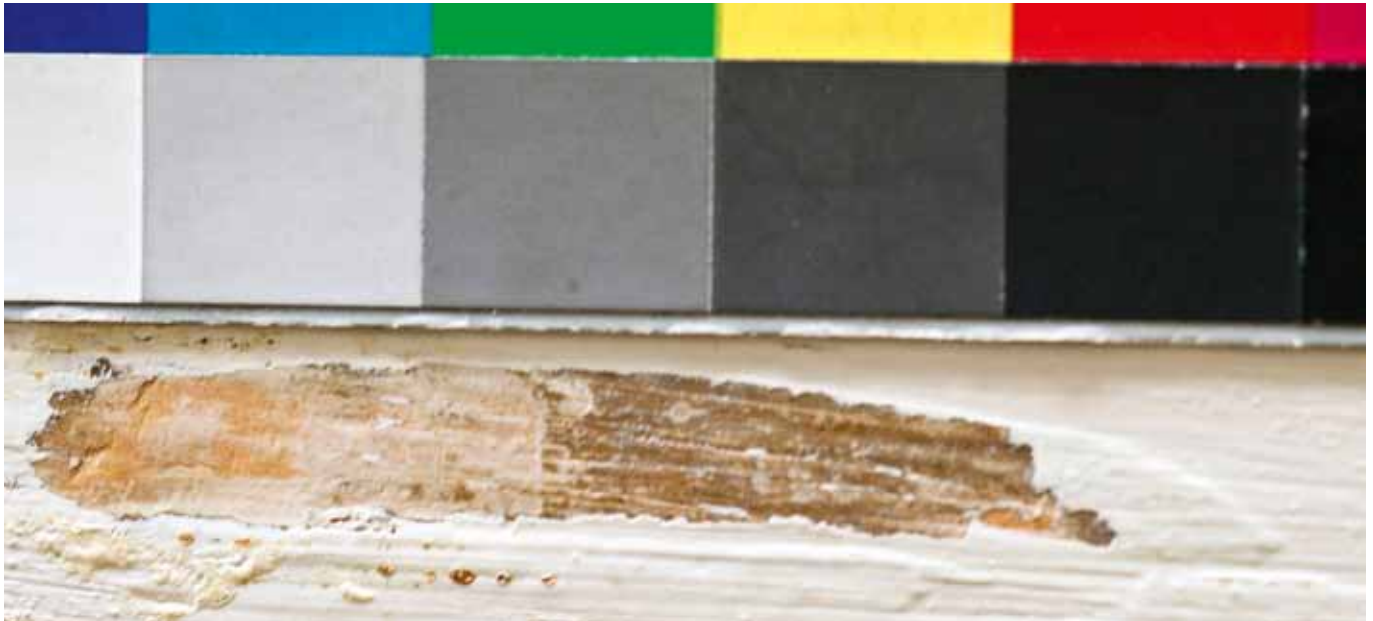

Opprinnelig klinke med skilt på en av dørene til østre del av bygningens annen etasje.

Hovedtrappen gjennom annen etasje. Trappen er ikke ulik trappen på Teien gård i Åsgårdstrand, men har i motsetning til denne, rette trestaver og enklere utforming av meglene.

BYGNING: Brekke gård		ROM: sal 2 etg.	ELEMENT: himling	DATO
SJIKT	UNDERLAG/FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	treverk	vekselpanel		
1	ncs 2010-y20r beige	litt lysere. limfarge markante sleivete penselstrøk		
2	ncs 5020-y20r brun	funnet ett sted. antagelig søl		
3	hvit	linolje, blank		
4				
5				
6				

Kommentar: Himlingsbordene er svært lyse og "rå" under første sjikt maling som er en lys beige limfarge. Det lyse opprinnelige sjiktet er malt på med en forholdsvis stivbustet pensel som har etterlatt seg svært markerte spor. Den lys brunbeige fargen som her utgjør sjikt to, er ikke funnet andre steder. Man kunne tro det dreide seg om en rest av en dekorasjon eller at hele himlingen har vært i denne fargen. I forbindelse med at hele himlingen skrapes, bør man være på utkikk etter eventuelle flere spor etter dette sjiktet. Hvorvidt det kun dreier seg om "søl" er vanskelig å avgjøre. Det forekom i annen halvdel av 1800-årene at himlinger ble malt brune. det kan også dreie seg om en dekor som ellers er gått tapt.

Hele himlingen bærer preg av å ha flasset mye. Før den ble malt opp med hvit linoljemaling ble mye skrapet ned og hele taket karakteriseres av små øyer av fullstendige sjikt. Det meste er imidlertid skrapet ned. Taket bør rengjøres/skrapes ytterligere før oppmaling.

BYGNING: Brekke gård		ROM: sal 2 etg.	ELEMENT: taklist	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	treverk	hulkil med flankerende profiler		
1	ncs 2010-y20r beige	litt lysere, limfarge, ikke observerbare strøk		
2	hvit	linolje, blank		

Kommentar: Den lys beige limfargen som utgjør første sjikt tilsvarende første sjikt i himlingen og på brannmurlistens kapitel. det kan virke som om limfargesjiktet er delvis vasket ned før oppstryk med hvit linoljemaling.

BYGNING: Brekke gård		ROM: sal 2 etg.	ELEMENT: brannmurlist kapitel	DATO:
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	treverk	faset/svakt buet nedkant, murstenskjæring		
1	ncs 2010-y20r beige	limfarge, matt, glatt overflate,		
2	ncs 5010-r50b lilla	linolje, matt		
3	ncs 3010-y10r grå	linolje, matt		

Kommentar: Den beige limfargen i bunnen tilsvarende samme sjikt i tak og på taklist, men glattere overflate enn i taket. Deretter følger et sjikt lilla som tilsvarende lilla på brystningslisten og fargesjikt på fotlisten. Lys gråbeige siste sjikt.

BYGNING: Brekke gård		ROM: sal 2 etg.	ELEMENT: brannmurlist	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	treverk	flat rygg, flankert av platteprofiler		
1	ncs 3005-g80y gråbeige	linolje, matt, som brystningslist		
2	ncs 5010-r50b lilla	linolje, matt, som brystningslist		
3	ncs 3010-y10r	linolje, matt, som brannmur		
4	ncs 4010-y20r brun	linolje, halvblank, mindre rød		

Kommentar: Første sjikt gråbeige tolkes nærliggende i samme kategori som tilsvarende gråbeige første sjikt på brystningslist og gerikter til vindu. Sjikt nummer to samsvarer med fotlistens, brannmurkapitelets og brystningslistens sjikt to.

BYGNING: Brekke gård		ROM: sal 2 etg.	ELEMENT: brannmur venstre side	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	murpuss	kalkpuss		
1	seis			
2	ncs 3040-y30r oker	linolje marmorering - se brannmur stue 1.etg.		
3	ncs 2502-y grå	linolje, matt		
4	ncs 7010-y10r brun	linolje, halvblank		

Kommentar: Vi har ikke funnet spor av kalket overflate på brannmuren. Første fargesjikt er en oker farge som gjenfinnes flere steder på brannmuren i varierende intensitet. Vi regner med at dette er en marmorering som er utført samtidig med og av samme maler som marmorering i stuen under. Denne kan sees på et felt bak ovnen. Den er svært vanskelig å avdekke. Neste overflatesjikt farge er lys grå som vi mener er malt opp innenfor første periode som en demping av brannmurens virkning. I neste omgang males brannmuren mørk brun tilsvarende døren. Det er få sjikt på brannmuren.

BYGNING: Brekke gård		ROM: sal 2 etg.	ELEMENT: brannmur høyre side	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	mur	pusset mur kalk		
1	seis			
2	ncs 3040-y30r oker	linolje matt, skarp - marmorering		
3	ncs 3010-y10r grå	linolje matt, matt		
4	ncs 7010-y10r brun	linolje halvblank - lik dør ramtre		

BYGNING: Brekke gård		ROM: sal 2 etg.	ELEMENT: veggfelt	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	murpuss/rapp	leirerapp med kalkpuss		
1	grå seis	linolje, tynn		
2	ncs 3020-g20y lys grønn	underlag ikke mulig å skille fra neste sjikt		
3	ncs 6020-g20y grønn	matt+		
bord	ncs 2010-r lilla	linolje, støplet gjennom sjablon		

Kommentar: Veggene i salen er av laft som er rappet med sedvanlig leire, naturfibre, sand og kalk. Leirerappen er seiset før første påstrøk linoljemaling. Leire/kalkoverflaten fremstår relativt grå i seg selv. Linoljen i malingen har åpenbart trukket godt inn i underlaget slik at malingen fremstår svært tørr eller mager. Det er klare spor av penselbust i malingoverflaten. Malingen fremstår tynn og sammenhengende gjennom, men likevel med to definerbare sjikt. Et første sjikt som pga underlaget fremstår kjøligere og lysere grønt og et ytre overflatesjikt som fremstår dyp grønt. Det er ikke noe klart skille mellom disse variantene.

Malingen er mye gjennomhullet av spiker og en del sitter der ennå. Tapetet fra tiden rundt 1900 ble satt opp på en relativt tykk gråpapp som både ble limt og festet med lange bygningsspiker. Disse er i seg selv en utfordring å få løs med minst mulig skadevirkninger.

Øverst på veggen, langsetter og oppunder taklisten er en sjablonmalt bord i empirestil. Mønsteret kan karakteriseres som palmettinspirert. Borden er malt i en lys lilla som i dag virker svært dus i relasjon til den grønne bunnfargen. Vi antar at noe av malingoverflaten er dratt av med tapetet og at det grønne opprinnelig har kontrastert mer mot det lys lilla. I seg selv ser det ut som om den lilla borden stort sett er godt bevart. Borden er noe skjemmet av at den hvite linoljemalingen benyttet i himlingen er dratt noe ned på bordens øvre del. Vi antar at man først har malt himlingen og deretter montert tapetet. Følgelig er avslutningen noe lemfeldig utført. Vi mener det mest fornuftige her vil være å retusjere bort den hvite overmalingen. Men uansett ville vi først forøskt avdekking med Duxola for å konstatere hvoviddt dette ville være en hensiktsmessig metode (Duxola biter ikke godt på den magre veggmalingsen).

BYGNING: Brekke gård		ROM: sal 2 etg.	ELEMENT: veggfelt	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	murpuss/rapp	leirerapp med kalkpuss		
1	grå seis	linolje, tynn		
2	ncs 3020-g20y lys grønn	underlag ikke mulig å skille fra neste sjikt		
3	ncs 6020-g20y grønn	matt+		
4				
5				
bord	ncs 2010-r lilla	linolje, støplet gjennom sjablon		

Kommentar: Veggfelt med rester av tapetlim. Her er fargen godt bevart.

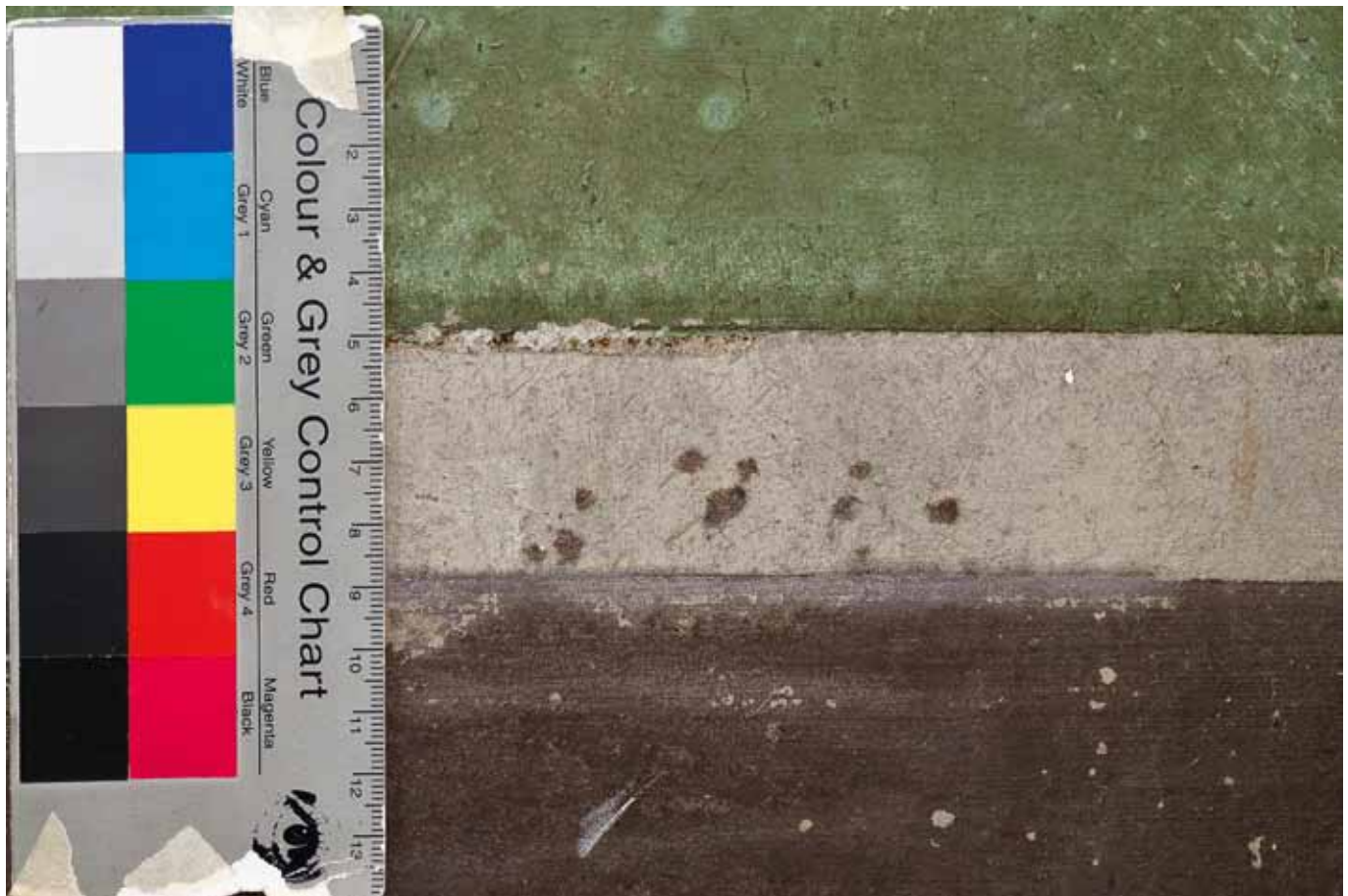
Tapetrest fra tiden rundt 1900. Dette fragmentet sitter igjen på brystningsfeltet.

BYGNING: Brekke gård		ROM: sal 2 etg.	ELEMENT: brystningslist	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	treverk	profiler, svak hulkil sider, flankerende staffer front		
1	ncs 3005-g80y grønn	linolje matt, grønn i front(to sjikt) topp som vegg		
2	ncs 5010-r50b lilla	linolje matt, tynt strøk. bare i front.		

Kommentar: Brannmurlisten er malt opp først i en gråbeige lys farge. Deretter er veggmalingen ført ned på oversiden av listen og ut til knekken mot fronten. Fronten er malt lilla i samme farge som fotlist og brannmurkapitel sjikt to. Det grønne sjiktet kan nesten virke litt laserende. Antagelig malt tynt på. Brannmurlisten ble åpenbart tatt ned da veggene ble påklistret og påspikret tapet. Brannmurlisten er derfor kun bevart i to lengder.

BYGNING: Brekke gård		ROM: sal 2 etg.	ELEMENT: brystning	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	murpuss/rapp	lerrapp med kalkpuss		
1	grå seis	linolje tynn		
2	ncs 5010-r50b lilla			
3	ncs 8010-y30r rødbrun	dyp rødbrun 7005-y50r / 7005-y50r dypere		

Kommentar: I likhet med den grønne malingen på veggfeltet fremstår brystningsfeltets dyp brune maling som noe anderledes i bunnen nær rappunderlaget. Malingen fremstår her mer lilla. Det brune ytre sjiktet har en del lilla i seg, men virker totalt sett dyp rødbrun. Oppunder brystningslistfeltet er det rester av lilla som antas å stamme fra oppmalingen av brystningslisten - selv om lillafargen på de bevarte lengdene kun er malt på fronten av brystningslisten og ikke undersiden av samme. Det kan også tenkes at kosten er strøket av på deler av brystningsfeltet. Det virker ikke som om brystningsfeltet har hatt en lilla farge som overflate. Den brune brystningsmalingen har et skjær av lilla som i dodenkopf, men er likevel klart dyp rødbrun med vekt på brun. I likhet med veggfeltets linoljemealing fremstår brystningsfeltets maling som tørr og mager. En god del ytre overflate er forsvunnet med tapetet og tapetlimet.

BYGNING: Brekke gård		ROM: sal 2 etg.	ELEMENT: fotlist topp - topp	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE		NY AVLESING
0	tre	profiler med liten karniss		
1	ncs 8010-y30r rødbrun	linolje, som brystning		
2	ncs 5010-r50b lilla	linolje, som front brystningslist og fotlist etc		
3	ncs 3010-y beige	linolje, som fotlist		
4	ncs 5020-y30r	alkydoljemaling, litt gråere		

Kommentar: I første omgang ble brystningsfargen strøket ned og ut på fotlistens topp. På samme tid ble fotlistens fremside påstrøket et gråbeige sjikt som samsvarer med første sjikt på vindusgerikter og brystningslist. I neste omgang ble fotlistens fremside og topp overmalt med samme lilla farge som finnes på brystningslistens fremside og brannmurlisten. Det er ikke umulig at fotlistens topp ble påstrøket brunt som en rask grunning. Deretter ble fremsiden grunnet i gråbeige før endelig strøk lilla ble strøket opp.

BYGNING: Brekke gård		ROM: sal 2 etg.	ELEMENT: fotlist topp - front	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	tre	profiler med liten karniss		
1	ncs 3010-y beige	linolje, halvblank, hard		
2	ncs 4020-r lilla	linolje, tyngre mer mett		
3	ncs 3010-y beige	linolje		
4	ncs 5020-y30r brunbeige	alkyd		

BYGNING: Brekke gård		ROM: sal 2 etg.	ELEMENT: fotlist	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	tre	flat front, høvlet bord		
1	ncs 3010-y beige	linolje, halvblank hard		
2	ncs 4020-r lilla	linolje tyngre mer mett		
3	ncs 3010-y beige			
4	ncs 5020-y30r brunbeige			

Kommentar: Førstestrøk beige er relativt tynt lagt på og er nærliggende å tolke som en grunning. Neste sjikt lilla samsvarer med lilla oppstryk på andre relaterte bygningsdeler og tolkes derfor som toppstrøket i første periode. Dette samsvarer med fotlistbordets fremside.

BYGNING: Brekke gård		ROM: sal 2 etg.	ELEMENT: dør øst - gerikt	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE		NY AVLESING
0	tre	avtrappet profiler: liten karniss. platte og staff		
1	ncs 3005-g80y	Grunningsstrøk		
2	ncs 1500-n	Grå - vanskelig å avdekke		
3	ncs 6020-y	litt mørkere		
4	hvit	linolje markerte penselstrøk		

BYGNING: Brekke gård		ROM: sal 2 etg.	ELEMENT: dør øst - ramtre	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE		NY AVLESING
0	tre			
1	ncs 3005-g80y			
2	nc 1500-n			
3	ncs 6020-y			
4	hvit			

BYGNING: Brekke gård		ROM: sal 2 etg.	ELEMENT: dør øst - fylling	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE		NY AVLESING
0	tre	platteprofilert		
1	ncs 3005-g80y brunbeige			
2	ncs 1500-n	lettere å avdekke. Avtegnes tydelig.		
3	ncs 4030-y10r oker			
4	hvit	linolje, markerte penselstrøk		

BYGNING: Brekke gård		ROM: sal 2 etg.	ELEMENT: dør øst - frise	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE		NY AVLESING
0	tre	enkel fas		
1	ncs 3005-g80y beige			
2	ncs 1500-n			
3	ncs 4030-y10r mørk oker			
4	hvit	linolje markerte penselstrøk		

Kommentar: Døren mellom salen og trapperommet samt tilhørende gerikter har i bunnen en gråbeige farge som er strøket ut i varierende tykkelse som kan oppfattes som to strøk. Vi oppfattet først dette sjiktet som et strøk. Vi regner dette sjiktet som et grunnstrøk tilsvarende de litt varierende gråbeige fargene på andre elementer i rommet. Vi har observert at det mellom avlest sjikt 2 og 3 er et tynt og vanskelig avdekkbart sjikt som vi oppfatter som lys grå tilsvarende brannmuren i samme periode. Vi er kommet til at dette sjiktet må være empireperiodens overflate på døren.

I neste omgang ble dør og gerikter malt opp i mørk brun gerikt og ramtre, mens frise og fylling ble malt i lysere brun. Da tapetet ble hengst opp ble samtidig døren malt hvit.

Fotografier neste side:

1 - gerikt, 2-ramtre, 3-frise, 4 - fylling

BYGNING: Brekke gård		ROM: sal 2 etg.	ELEMENT: dør nord	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	tre	profilert med slak karniss		
1	hvit			

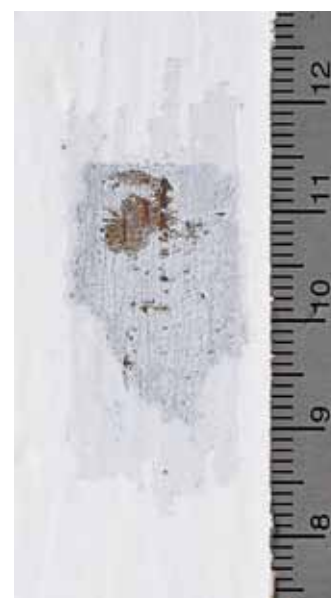
Kommentar: Døren har kun ett sjikt hvit maling. Døren er satt inn og malt parallelt med at veggene ble kledd med papirtapet.

BYGNING: Brekke gård		ROM: sal 2 etg.	ELEMENT: vindu vest - gerikt	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	tre	avtrappet profiler: liten karniss. platte og staff		
1	ncs 3005-g80y grå	noe mørkere		
2	ncs 2005-r80b lys blågrå	noe mørkere		
3	ncs 1002-b blå	noe lysere		
4	hvit			

Kommentar: Første sjikt grå maling på gerikten til vinduet fremstår som et grunnstrøk. Neste sjikt er et klart overflatesjikt i lys blått mot lilla med markerte penselstrøk. Deretter lysere blå og tils sist hvit.

BYGNING: Brekke gård		ROM: sal 2 etg.	ELEMENT: vindu vest - smyg	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	tre			
1	ncs 3005-g80y grå	vanskelig å få frem		
2	ncs 2005-r80b gråblå	som gerikt		
3	ncs 1002-b blå	litt lysere		
4	hvit			

Kommentar: Sjiktene følger mønsteret fra gerikten, men har vært mer utsatt for sollys da smyget vender mot vest. malingen her er krakelert og tildels vanskeligere å skille lagvis. Den lys blå fremstår også her som første periodes overflate. Konsistensen til første sjikt er av en slik karakter at den bekrefter at dette sjiktet er et grunnstrøk.

BYGNING: Brekke gård		ROM: sal 2 etg.	ELEMENT: vindu vest - post	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	tre	slake hulkiler og hjørnestaff		
1	ncs 4000-n	tykk		
2	ncs 1502-g			
3	ncs 1002-b			
4	hvit			

Kommentar: Også her fremstår det lys blå sjiktet som første periodes overflate. En kraftig grå bunn er parallell til smygets og geriktens første sjikt. Bekrefter at dette dreier seg om bunnstrøk. Ellers følger sjiktene mønsteret fra gerikt og smyg.

BYGNING: Brekke gård		ROM: sal 2 etg.	ELEMENT: vindu vest - ramme	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE		NY AVLESING
0	tre	liten karniss profil		
1	ncs 4000-n			
2	ncs 1502-g			
3	ncs 1002-b			
4	hvit			

Kommentar: Kraftig grå grunn, deretter et sjikt som har vært overflate lest av mot grønt, men antagelig samme som første blå sjikt på gerikten. Fargeforskjellen kan skyldes ulik eksponering for vær og lys. Vi velger å oppfatte gerikt, smyg, ramme og midtpost som like.

Kommentar: Midtpost og nedre gerikt til østre vindu på sydvegg følger samme fargesjiktkefølge som vinduet på vestveggen.

BYGNING: Brekke gård		ROM: sal 2 etg.	ELEMENT: gulv	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE		NY AVLESING
0	tre	ulike bredder		
1	ncs 3050-y30r	bunn, lett løselig		
2	ncs 6030-y60r mørk brun	svært tynt toppsjikt		
3	ncs 2030-y20r beige	grunn		
4	ncs 5040-y30r	topp		
5	ncs 3010-y10r grå			

Kommentar: Gulvet ser ut til å være malt opprinnelig. Første overflate er slitt mye bort og har muligens heller ikke vært spesielt solid. I bunnen er en rød/oker farge som vi tolker som en bunn som antagelig også har fungert som en tynn sparkel. Et tynt dyp brunt sjikt fremstår tydelig oppå den rød bunnen og ser ut til å være første overflate. Fargen virker svært lik brystningsfargen. Deretter er det forventede oker overflate og senere grå.

På stedet leste vi av den opprinnelige gulvfargen lysere enn brystningen. Fragmentene som satt igjen var vanskelig å lese av og vi mener nok i ettertid at fargen var dypere eller like dyp/mørk som brystningsfarge. Vi anbefaler derfor å ta utgangspunkt i brystningen når gulvfargen endelig bestemmes.

BYGNING: Brekke gård	FASADE: tak løs del	ELEMENT: vindski underkant	DATO
----------------------	---------------------	----------------------------	------

undersiden av vindskien.

SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING
0	tre		
1	ncs 5030-y50r rødbrun	linolje	
2	ncs 3030-g lys grønn/turkis	linolje	
3	ncs 2005-g80y grå	linolje	
4	ncs 1500-n	linolje	
5	Hvit	alkyd	
6			

Over: Vindski underkant. Vindskiens underkant har vært relativt godt beskyttet og har bevart samme spor som panel etc. Dog finnes et sjikt i tillegg. Etter brunt og deretter grønt opptrer en lys grå som også er panel-farge til vindskiens grønne sjikt. Vi tolker det slik at vindskien i periode to er malt opp tidligere enn veggen og da i veggfargen til avløsning for grønt. Periode 2 har for vindskiens vedkommende to underperioder.

Under: Vindskiens fremside inneholder færre spor.

BYGNING: Brekke gård		FASADE: vegg nord	ELEMENT: gesimslist	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	tre	kvartstaff profil med påspikret list		
1	brun			
2	lys grå			
3	hvit			
4	hvit			

Kommentar: Vi undersøkte undersiden av en nedre del av gesimslisten. På det friske treet var det et tydelig sjikt brun maling. Deretter lys grå, og hvitt som panelet under.

BYGNING: Brekke gård		FASADE: vegg løs del	ELEMENT: gesimslist	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	tre			
1	5030-y50r rødbrun	linolje		
2	2005-g80y lys grå	linolje, lysere		
3	1500-n lys grå	linolje		
4	Hvit	alkyd		
5				
6				

BYGNING: Brekke gård		FASADE: vegg nord	ELEMENT: underligger	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	tre	mørkt av eksponering eller farge under første sjikt		
1	ncs 5020-y50r rødbrun	linolje sprø og krakelert		
2	ncs 2005-g80y lys grå	linolje sprø og krakelert		
3	ncs 1500-n grå	linolje		
4	hvit	alkyd		

Kommentar: Et felt på underligger tett oppunder gesimslisten er undersøkt. Her er det tydelige men små rester av brun maling tilsvarende første overflate på gesimslisten. Deretter er panelet svært værslitt og nedover vegg gjenfinnes ikke brunfargen ved små stikkprøver. Ellers følger sjiktene mønsteret som observeres på gesimslisten. Små variasjoner mellom lys grått og hvitt kan være vanskelig å desifrere.

BYGNING: Brekke gård		FASADE: vegg løs del	ELEMENT: underligger	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	tre			
1	5030-y50r rødbrun	linolje		
2	2005-g80y lys grå	linolje, lysere (ikke så lys som 1005-g80y)		
3	1500-n lys grå	linolje		
4	Hvit	alkyd		

Kommentar: Lagret bygningsdel, partiet oppunder raftet. Tydelige rester etter rødbrun (oker) maling. Følger samme mønster som som andre prøver fra panel. Panelet under den rødbrune fargen er brunlig, antagelig fordi fargen har trukket inn.

BYGNING: Brekke gård		FASADE: Vindu nord m. 2etg.	ELEMENT: gerikt	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	tre	enkel platter to nivåer.		
1	ncs 1502-y grå			
2	ncs 2020-g grønn	litt mørkere (3020-g20y)		
3	ncs 1002-b gråblå			
4	hvit			

Kommentar: Foto viser farge-trapp på løs lagret bygningsdel. Undersiden av øvre vannbrett er relativt uberørt av vind og vær og er åpenbart malt opp i samme farger som geriktene. Første farge er lys grå med spor av overstrykning med et tynt sjikt lilla. Ujevnt bevart/påstrøket. Med unntak av at lilla ikke er funnet på sidegerikten stemmer ellers utviklingen som vises.

Sporene etter dodenkopf / lilla har vi ikke funnet andre steder og vi har lite grunnlag for å tolke sporene inn i bildet.

BYGNING: Brekke gård		FASADE: vindu løs del	ELEMENT: øvre vannbrett	DATO
Undersiden av øvre vannbrett				
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	tre			
1	Hvit /lys grå			
2	Dodenkopf	Lys lilla, tynt, lite igjen lysere noen steder		
3	3030-g lys grønn/turkis			
4	1500-N lys grå			
5	Hvit			

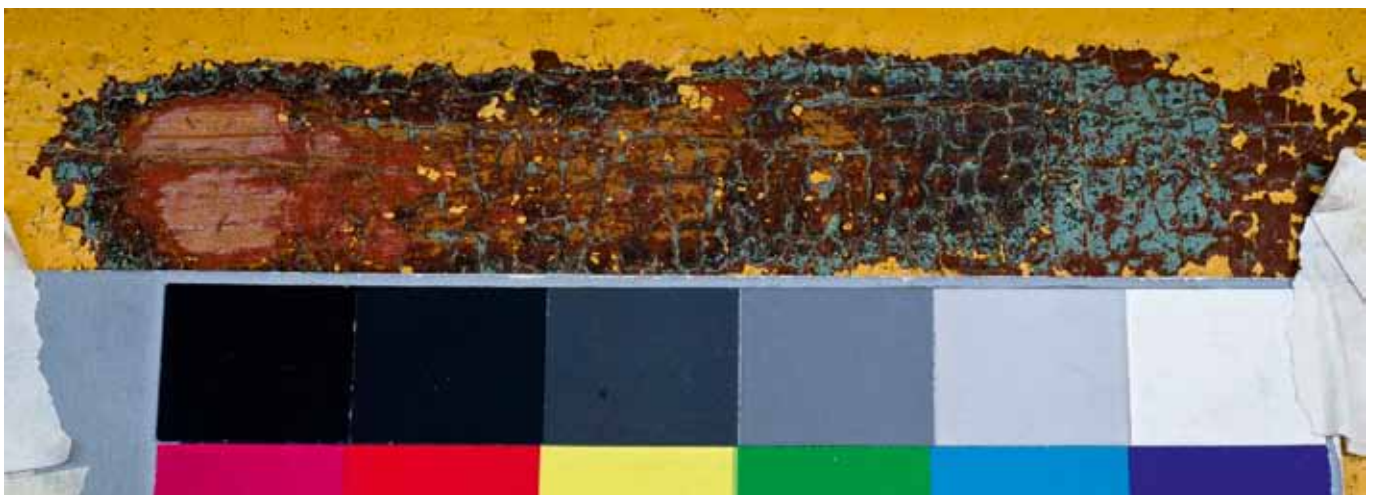
BYGNING: Brekke gård		FASADE: vindu nord m. 2etg.	ELEMENT: ramme	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	tre			
1	ncs 2502-b	gråblå		
2	ncs 1502-b			
3	hvit			

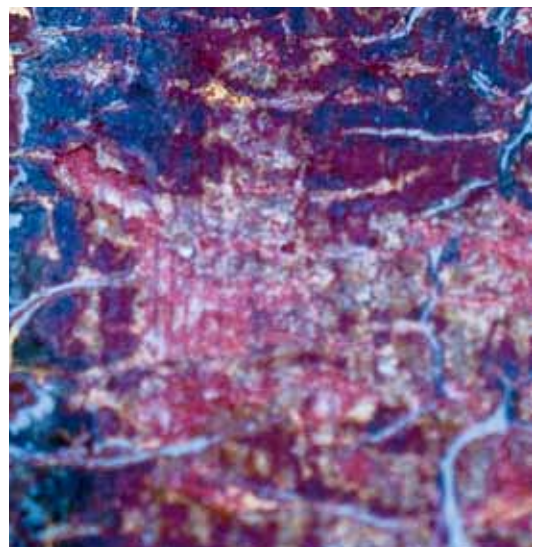
Kommentar: Vindusrammene er værslitt i treverket. Første farge er kraftig gråblå. deretter lysere av samme og hvitt.

BYGNING: Brekke gård		FASADE: hoveddør syd	ELEMENT: dørblad midt	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	tre	profil som midtre søyle		
1	ncs 3560-y70r rød	mindre brun, lettere		
2	ncs 4050-y10r oker			
3	ncs 4050-y70r rødbrun			
4	ncs 7010-y10r gråbrun			
5	ncs 2020-b90g turkis	gråere		
6	ncs 7020-y40r brun			
7	ncs 2050-y10r			

BYGNING: Brekke gård		FASADE. hoveddør syd	ELEMENT: smyg	DATO
SJIKT	FARGE	BESKRIVELSE	NY AVLESING	
0	tre			
1	rød			
2	oker			
3	rødbrun			
4	ncs 2005-r90b lys blå			
5	turkis			
6	brun			
7	Oker			

Kommentar: Døren og smyget er rød malt i bunnen. Etter all sannsynlighet en grunning. Deretter et sjikt oker overmalt med en tynn rødbrun farge. Det kunne dreid seg om en enkel ådring, men mer sannsynlig om en bunn under en heldekkende rødbrun farge. Okerfargen står dårlig til panelfargens oker. Denne periodens farger finnes både på dør og smyg. Vi går derfor ut fra at også portalen har vært brun malt som mahogny.

Deretter et sjikt mørk brun kun på døren, ikke smyget. Dette sjiktet kan samsvare med lys grått panel og grønne omramminger.

Døren er for mange år siden flyttet til sidebygningen og har derfor nyere sjikt som tilhører dennes historie.

Pga. uvanlig sterkt sollys er fotografiene av døren ikke helt tilfredsstillende.